

Tyresö kommun
Kommundirektörens stab
Sigbrith Martinsson
Ekonomichef
08-5782 9140
sigbrith.martinsson@tyreso.se

TJÄNSTESKRIVELSE

2013-11-20

1 (5)

Diarienummer
2013/KS 0425 10

Kommunstyrelsen

Lokal resultatutjämningsreserv (RUR)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att tills vidare inte tillämpa möjligheten att reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv. Det finns dock skäl att följa utvecklingen i andra kommuner och vid ett senare tillfälle pröva frågan igen.

Kommundirektörens stab

Bo Renman
Kommunchef

Sigbrith Martinsson
Ekonomichef

Sammanfattning

Från och med den 1 januari 2013 finns det i kommunallagen en möjlighet att reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv (RUR). Denna reserv kan sedan användas i balanskravsutredningen för att jämma ut intäkter över en konjunkturcykel.

RUR är frivillig att tillämpa, de kommuner som tänker göra det måste besluta om hur reserven ska hanteras. Hanteringen ska framgå av riktlinjer för god ekonomisk hushållning som fullmäktige ska besluta om.

Beskrivning av ärendet

Genom en ändring i Kommunallagen (1991:900, kap 8) ges kommuner möjligheten att reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv (RUR).

Syftet med lagstiftningen är att ge kommuner och landsing möjlighet att under vissa angivna förutsättningar reservera medel i RUR för att kunna täcka underskott vid ett senare tillfälle. Syftet med RUR är således att kunna bygga upp en reserv under goda tider för att senare, under vissa omständigheter, kunna utnyttja denna när skatteunderlagsutvecklingen är svag. RUR är avsedd att utjämna normala svängningar i skatteunderlaget över konjunkturcykeln för att skapa större stabilitet för verksamheterna.

Med RUR kan kommunen vid en tillfällig intäktsdämpning undvika kortsiktiga neddragningar av verksamheter som eventuellt senare måste byggas upp igen. Avsikten med RUR är således inte att göra det möjligt att skjuta upp långsiktigt nödvändiga beslut om en verksamhet eller ekonomin i stort, dvs. inte hämma åtgärder som är viktiga ur effektivitetssynpunkt. RUR ska inte heller användas för att göra kortsiktiga förändringar av skattesatsen.

Om en kommun eller ett landsting ska ha en RUR måste fullmäktige, i riktlinjerna för god ekonomisk hushållning, ange hur reserven ska hanteras. Förutom de minimiregler som ska vara uppfyllda för att få göra en reservering ges inte någon närmare precisering i lagen. Enligt författningskommentarerna bör riktlinjerna om reserveringen kopplas till resultatmål och ekonomisk ställning.

Lokala riktlinjer för reservering till RUR

Enligt Lagen (8 kap 3 d §, andra stycket kommunallagen) får reservering till en resultatutjämningsreserv göras med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter

balanskravsjusteringar som överstiger en procent av summan av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Om kommunen eller landstinget har ett negativt eget kapital, inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser, ska gränsen för när avsättningen får ske i stället uppgå till två procent av summan av de ovan nämnda posterna. Lagen ställer alltså upp ett minimikrav för reservering. Förarbetena anger att man därutöver lokalt även bör göra en bedömning över vad som är ett rimligt resultatkrav för att till exempel klara framtida reinvesteringar utan att ta upp nya lån, och väga in andra viktiga faktorer vid bedömningen av resultatkravet.

”Medel från en resultatutjämningsreserv får användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel.” Någon närmare precisering än så görs inte i lagen. Däremot anger förarbetena att de närmare kriterierna bör beslutas på lokal nivå. Analogt med reservering fastställs disponering av medlen i årsredovisningen. Beslut om att använda medel från RUR i samband med budget och årsredovisning kommer endast att kunna underkastas en begränsad laglighetsprövning.

Budget och tillämpning av RUR under löpande år

Enligt författningskommentarerna bör besluten om att reservera till respektive använda medel från RUR i första hand fattas i samband med besluten om budgeten. Några närmare riktlinjer för hur tillämpningen ska gå till ges inte av lag eller förarbeten.

För en budget är de formella kraven inte specificerade på samma detaljningsnivå som för en årsredovisning. Det är dock rimligt att även i budgeten presentera en ”balanskravsutredning” som på ett tydligt sätt anger de justeringsposter som utifrån budgetförutsättningarna är aktuella, liksom de olika summeringsnivåerna. På så sätt blir det lätt att löpande följa utvecklingen.

Löpande uppföljning och delårsbokslut

I samband med behandling av delårsbokslut och bokslutsprognoser kan man behöva fatta beslut om en omprövning av reservering respektive disponering. Om det krävs åtgärder i verksamheterna kan dessa eventuellt vägas av mot att disponera RUR – under förutsättning att skatteunderlagsprognosen och det prognostiserade resultatet tillåter det. Om man väljer att använda sig av RUR

löpande under året, eller om man endast fattar beslut om RUR i samband med årsbudget och årsredovisning, beror på hur man i övrigt arbetar med sin interna ekonomistyrning.

Den externa redovisningen

Enligt ändringen i lagen om kommunal redovisning (5 kap 2 §) ska en resultatutjämningsreserv redovisas som en delpost under det egna kapitalet i balansräkningen. Eftersom reserven enbart är en delpost ska inte förändringar av reserven redovisas över resultaträkningen.

Ikraftträdande och tillämpning under 2013

Under år 2013 finns det även en möjlighet att reservera överskott upparbetade från och med räkenskapsåret 2010¹. Om en kommun vill reservera medel upparbetade 2010–2012, ska en ingående balans beräknas och beslutas av fullmäktige under räkenskapsåret 2013. Därefter är det inte möjligt att retroaktivt reservera medel. Vid beräkning av reserveringen för 2010–2012 är det samma regelverk som gäller som för år 2013 och framåt. Det innebär att varje år ska betraktas var för sig.

Det är möjligt att använda reserverade medel från åren 2010–2012 redan under 2013. Det förutsätter dock att man fattat beslut om att tillämpa RUR, att det finns en ingående reserv år 2013 och att regelverket i övrigt är uppfyllt.

¹ Övergångsbestämmelse: De nya bestämmelserna i 8 kap 3 d § tillämpas dock från och med räkenskapsåret 2010, om fullmäktige under räkenskapsåret 2013 beslutar att till en resultatutjämningsreserv göra en reservering för tidigare räkenskapsår.

Förvaltningens beredning

Kommundirektörens stab bedömer att RUR i nuläget inte innebär några fördelar i kommunens ekonomistyrning. Skälen till detta är

- Tyresö är en investeringstung kommun, och har en hög skuldnivå. Kommunen behöver i första hand långsiktigt konsolidera ekonomin innan det är aktuellt med reservering till RUR.
- Kommunens ekonomi växer på grund av en ökande befolkning, vilket i viss mån motverkar svängningar i ekonomin till följd av konjunkturen.
- Kommunens finansiella mål och nuvarande regler i Kommunallagen är tillräckliga för att vid behov kunna utjämna det ekonomiska resultatet över tid.
- Ytterligare reglering av balanskravsavstämning kan försvåra för fullmäktige och kommuninvånare att tolka kommunens ekonomi och utkrävande av ansvar.
- Lagstiftningen är ny och det kan finnas skäl till att följa hur praxis utvecklas i andra kommuner.

Mot bakgrund av ovan nämnda skäl föreslår kommundirektörens stab att kommunen tills vidare avstår från att tillämpa möjligheten att reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv (RUR). Det finns dock skäl att följa praxisutvecklingen i andra kommuner och vid ett senare tillfälle pröva frågan igen.